

**Friends of
the Earth
Europe**

**Inštitut
za
trajnostni
razvoj**

Kratko poročilo – februar 2009

Lažne trditve industrije o povečanem gojenju gensko spremenjenih rastlin v Evropi

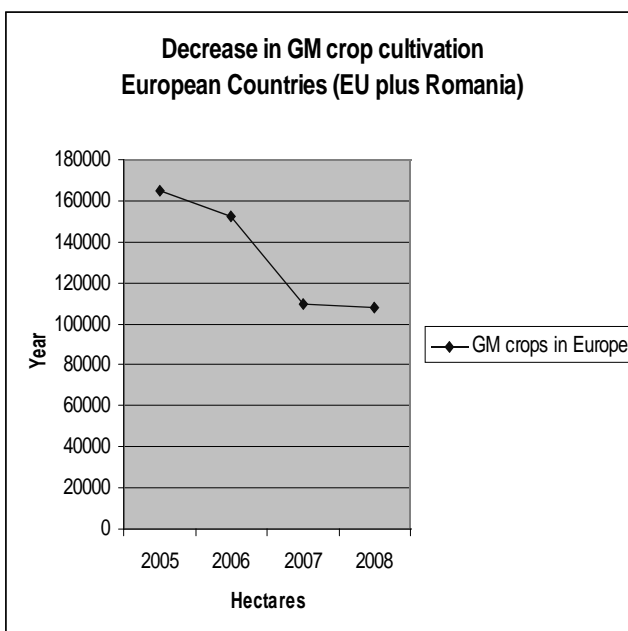
V letu 2008 je bilo gojenje gensko spremenjenih (GS) rastlin v Evropi tako skromno, da je morala biotehnološka industrija ponarediti podatke. Evropsko biotehnološko lobistično združenje EuropaBio je »napihnilo«ⁱⁱⁱ podatke za skoraj četrtino in trdi, da gojenje GS rastlin v EU v letu 2008 kaže "21% rast glede na leto 2007,"ⁱⁱⁱ čeprav gre v resnici za **2% ZMANJŠANJE**ⁱⁱ.

EuropaBio je iz svojih izračunov izločila državo, ki je kot zadnja prepovedala gojenje GS rastlin - Francijoⁱⁱⁱ. To je biotehnološki industriji omogočilo, da navaja lažne trditve o povečanju v letu 2008. Koristi takšnega zavajanja so se jasno pokazale, ko je predsednik urada Evropske komisije par mesecev po objavi teh podatkov citiral napačno številko na političnem srečanju na visoki ravni kot utemeljitev za "**povečano zanimanje za rabo GSO v Evropi**"^{iv}.

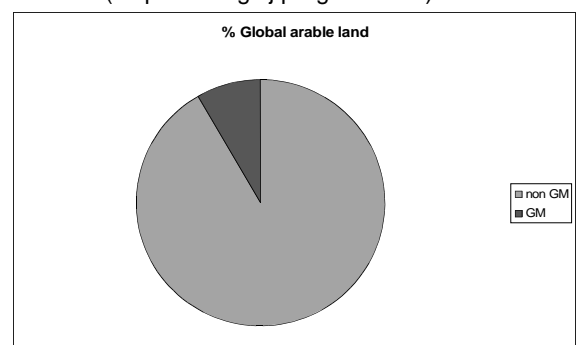
Evropska lobistična skupina je tudi prikriala stalno upadanje gojenja GS rastlin v Evropi v zadnjih štirih letih tako, da šteje države članice, ne pa evropskih držav v celoti. Na ta način je prikazano splošno povečanje^v, čeprav se je v resnici gojenje GS rastlin v evropskih državah v zadnjih štirih letih zmanjšalo za 35 %, z močnim padcem v Romuniji, ko se je leta 2007 pridružila EU.

GS rastline gojijo samo v sedmih evropskih državah – Španiji, Češki, Portugalski, Nemčiji, Slovaški, Romuniji in Poljski – in še to v tako majhnem obsegu, da GS rastline zavzemajo le droben odstotek obdelovalnih zemljišč v EU^{vi} (0.36%) in kmetijskih zemljišč^{vii} (0.21%)^{viii} (glej grafe 3 in 5).

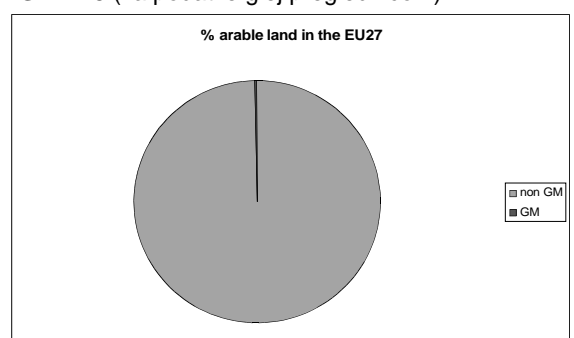
GRAF 1 (za podatke glej preglednici 3 in 4)

GRAF 2 (za podatke glej preglednico 2)

GRAF 3 (za podatke glej preglednico 2)

Gojenje GS rastlin v Evropi: povzetek

- Samo ena GS rastlina ima dovoljenje za gojenje v Evropi: Monsantoova koruza bt z oznako MON810
- Skupno gojenje GS rastlin v EU se je v letu 2008 zmanjšalo na 107.719 ha, medtem ko je v letu 2007 znašalo 110.007 ha, kar je zmanjšanje za 2%^{ix}
- Pet držav EU^x je prepovedalo gojenje MON810 zaradi okoljskih in zdravstvenih tveganj; zadnja med temi je Francija, ena od vodilnih kmetijskih držav v EU.
- Samo sedem od 27 držav v EU goji MON810 (ena manj kot v letu 2007): Češka, Nemčija, Poljska, Portugalska, Romunija, Slovaška in Španija.
- V eni od njih – na Poljskem – korožo MON810 gojijo kljub nacionalni prepovedi. To pa zato, ker je na Poljskem prodaja semena sicer nezakonita, vendar pa Monsanto in Poljsko biotehnoško lobistično združenje kmetom dajeta naslove v Nemčiji, na Češkem in na Slovaškem, kjer lahko kupijo seme. V letu 2008 naj bi to nezakonito korožo gojili na 3000 ha.^{xi}
- Celoten obseg gojenja v evropskih državah se je v zadnjih štirih letih zmanjševal leto za letom, v celoti za 35%. To pa zato, ker je Romunija leta 2007 vstopila v EU, kjer gojenje GS soje ni dovoljeno (gl. Tabela 4). Zmanjšanje od leta 2007 na 2008 je posledica francoske prepovedi gojenja Monsantoove korože MON810.^{xii}
- Nobena od ostalih evropskih držav izven EU ne goji GSO (kot npr. Islandija, Črna gora, Norveška, Srbija, Švica, itd.). V Švici npr. velja moratorij na gojenje GS rastlin do leta 2012. Države, ki so na različnih stopnjah pristopnih pogajanj z EU, kot npr. Turčija, Hrvaška in Makedonija, ravno tako ne gojijo GSO.
- GS rastline na trgu globalno pravzaprav vključujejo le dve "lastnosti" - toleranco za herbicide in/ali odpornost na žuželke. Na žuželke odporni (bt) bombaž in koroža proizvajata svoj lastni vgrajeni insekticid, pridobljen iz talne bakterije *Bacillus thuringiensis* (Bt), za varstvo pred določenimi (toda še zdaleč ne vsemi) žuželkami. Za herbicide tolerantne rastline so gensko spremenjene za prenašanje neposrednega nanašanja herbicidov, kar na bolj prikladen način uniči bližnje plevelce. Prevladujejo rastline s toleranco za herbicide; v svetovnem merilu zasedajo kar 82% kmetijskih zemljišč v letu 2007.
- Kljub pretiravanju o koristih GSO s strani industrije med prehransko krizo, še vedno ne obstaja niti ena komercialna GS rastlina, ki bi imela višji pridelek, bila odporna na sušo ali slanost, imela boljšo prehransko vrednost ali kakršnekoli druge koristne lastnosti, ki jih biotehnoška industrija obljublja že dolgo časa. Na boleznih odpornih GS rastlin tako rekoč ni, gojijo jih v minimalnem obsegu.
- V ZDA so v letu 2007 gojili prek 50% GS rastlin v svetovnem merilu. Če izzamemo ZDA, je bilo v letu 2007 z GS rastlinami zasejanih samo 1,2% vseh kmetijskih zemljišč na svetu. V EU so GS rastline na približno 0,21% kmetijskih zemljišč, od katerih je kar tri četrtine (74%) zemljišč z GS rastlinami omejenih na eno samo državo, Španijo.^{xiii} Po več kot 10 letih komercializacije izgledi za GS rastline ostajajo mračni.

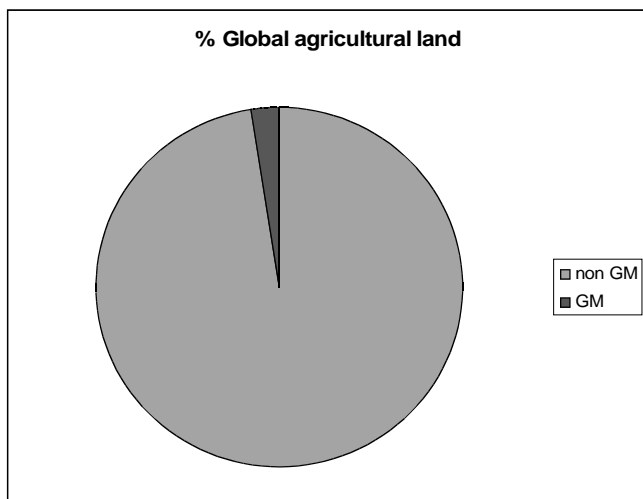
Napihnjene številke ISAAA

International Service for the Acquisition of Agri-Biotech Applications (ISAAA) vsako leto objavi podatke o gojenju gensko spremenjenih (GS) rastlin po svetu. ISAAA večinoma financira biotehnoška industrija in njeni podatki so pogosto prenapihnjene ter slabo (če sploh) podprti z viri. V poročilu za zadnje leto je ISAAA npr. povečanje gojenja GS rastlin po svetu več kot podvojila na 22%, tako da je dejanski obseg kmetijskih zemljišč pomnožila s številom GS lastnosti pri rastlinah. Tako iz enega ha polja z GS rastlino, ki je tolerantna za dva herbicide in izloča toksin proti žuželkam (tri lastnosti), nenadoma nastanejo tri polja, kar pomeni, da ISAAA potroji svoje številke za zemljišča, posejana z GS rastlinami.^{xiv}

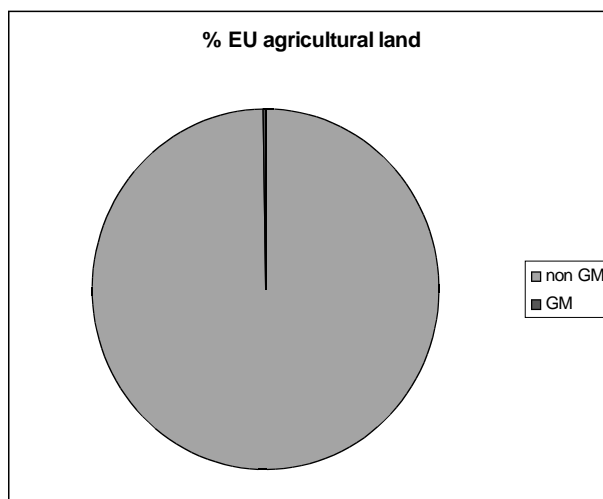
ISAAA to napihovanje številke utemeljuje kot "bolj natančno štetje" rabe različnih tipov GS rastlin. Ta prejkone brezupen in nesmiseln pristop so najverjetneje izbrali zato, ker svetovni obseg kmetijskih zemljišč z GS rastlinami – 114,3 milijonov ha – pomeni samo 2,4% kmetijskih zemljišč v svetovnem merilu, in ker so ključni trgi, kot je Evropska unija, GS pridelke glasno zavrnil. Poročilo ISAAA je marketinška strategija pritiska na vlade držav in prepričevanje vlagateljev, da so GS rastline uspeh.

Friends of the Earth International vsako leto objavi drugačno, z viri podatkov dobro podprto in na dejstvih utemeljeno oceno GS rastlin po svetu. Namen tega poročila je razjasniti običajne napačne predstave o lastnostih in učinkih GS rastlin. V letošnji (2009) izdaji poročamo o novih gibanjih in ugotovitvah, še zlasti o neuspehu glede odpravljanja lakote ali reševanja prehranske krize s pomočjo GS rastlin. Obravnavamo tudi porast rabe pesticidov in odsotnost povečanja pridelkov, kar zdaj pri GS rastlinah lahko na široko opazujemo, nudimo pa tudi pregled nadaljujočega se neuspeha GS rastlin v Evropi.

GRAF 4: % kmetijskih zemljišč globalno (podatki v pregl. 1)

GRAF 5: % kmetijskih zemljišč v EU (podatki v pregl.1)

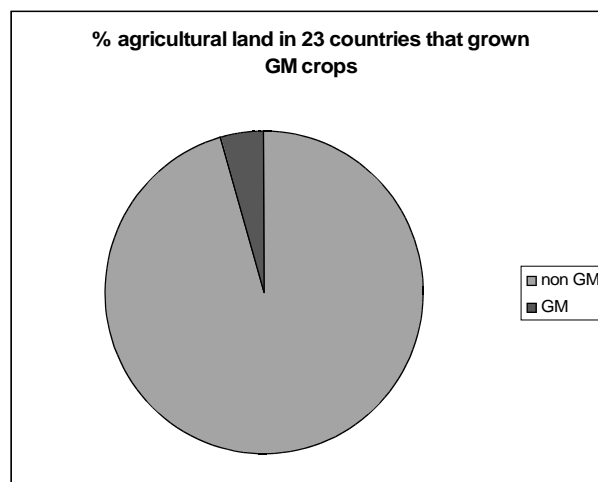

PREGLEDNICA 1. GS RASTLINE KOT DELEŽ KMETIJSKIH ZEMLJIŠČ

	Skupaj kmetijska zemljišča v ha ^{xv}	Skupaj GS rastline v ha ^{xvi}	Delež GS rastlin
v svetovnem merilu	4.803.385.400	114.300.000	2,4%
kmetijska zemljišča 27 držav EU	192.276.000	400.000	0,21%
kmetijska zemljišča 23 "GS držav" v svetovnem merilu	2.494.141.000	114.300.000	4,5%

Vir: GM Freeze, junij 2008^{xvii}

GRAF 6: % kmetijskih zemljišč v 23 "GSO državah" (podatki v pregl.1)

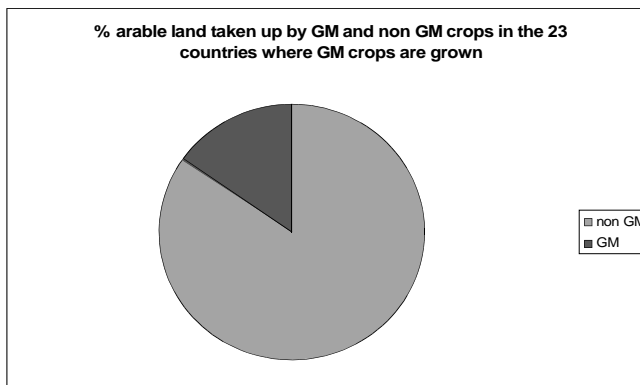

PREGLEDNICA 2: GS RASTLINE KOT DELEŽ (%) OBDELOVALNIH ZEMLJIŠČ

	Skupaj obdelov. zemljišča v ha ^{xviii}	Skupaj GS rastline v ha ^{xix}	Delež GS rastlin
v svetovnem merilu	1.365.069,800	114.300.000	8,4%
Obdelov. zemljišča 27 držav EU	110.849.000	400.000	0,36%
Obdelov. zemljišča 23 "GS držav" v svetovnem merilu	745.685.000	114,300,000	15,3%

Preglednica 2 prikazuje delež obdelovalnih zemljišč^{xx} pod GS rastlinami. Vir: GM Freeze, junij 2008^{xxi}

GRAF 7: Delež (%) obdelovalnih zemljišč GS in ne-GS rastlin v 23 državah, ki gojijo GS rastline

PREGLEDNICA 3. TRDITVE INDUSTRIJE: 21% povečanje v EU v letu 2008; 50,6% povečanje v Evropi v 4 letih

država/leto	2005	2006	2007	2008
Španija	53.225	53.667	75.148	79.269
Francija	492	5.000	21.147	-
Češka	150	1.290	5.000	8.380
Portugalska	750	1.250	4.500	4.851
Nemčija	400	950	2.285	3.173
Slovaška	-	30	900	1.900
Romunija	110.000 (soja)	90.000 (soja)	350 (koruza)	7.146 (koruza)
Poljska	-	100	320	3.000**
Skupaj (izločena Francija in neupoštevana Romunija pred vključitvijo v EU I. 2007)	54.525	62.187	88.903	107.719

Številke, ki jih navaja evropska biotehnoška lobistična skupina EuropaBio (v ha) Vir: <http://www.europabio.org/documents/2008%20Cultivation%20chart.pdf>

PREGLEDNICA 4. KAJ V RESNICI KAŽEJO ŠTEVILKE: 35% zmanjšanje v Evropi v 4 letih, 2% zmanjšanje v 2008 v Evropski Uniji

Te številke dobimo, ko vključimo Francijo in Romunijo in zneske pravilno seštejemo. Očitno je, da se je obseg zemljišč pod GS rastlinami v zadnjih štirih letih vsako leto zmanjšal, vključno z 2% zmanjšanjem v letu 2008. Močno zmanjšanje številke za leti 2006-2007 je posledica prenehanja gojenja GS soje v Romuniji. S pridružitvijo EU v letu 2007 je Romunija morala prenehati z gojenjem GS soje, ker ta nima dovoljenja za gojenje v državah EU.

	2005	2006	2007*	2008**
Španija	53.225	53.667	75.148	79.269
Francija	492	5.000	21.147	-
Češka	150	1.290	5.000	8.380
Portugalska	750	1.250	4.500	4.851
Nemčija	400	950	2.285	3.173
Slovaška	-	30	900	1.900
Romunija	110.000 (soja)	90.000 (soja)	350 (koruza)	7.146 (koruza)
Poljska	-	100	320	3.000***
EU skupaj (brez Romunije pred vstopom v EU)	55.017	62.287	109.650	107.719
Skupaj GS rastline v evropskih državah (zmanjšanje z 8 držav na 7 v letu 2008)	165.017	152.287	109.650	107.719

* Romunija se pridruži EU

** Francija prepove GS koruzo

*** nelegalno gojenje GS koruze po prepovedi na Poljskem

Vir: <http://www.europabio.org/documents/2008%20Cultivation%20chart.pdf>

Vir: <http://www.europabio.org/documents/2008%20Cultivation%20chart.pdf> – toda s seštevkom vseh števil!

- ⁱ http://www.europabio.org/articles/GBE/EuropaBio%20Press%20Release%20cultivation%20figures%202008_290908.pdf
- ⁱⁱ <http://www.europeanvoice.com/article/2008/09/drop-in-genetically-modified-crops-grown-in-eu/62491.aspx>
- ⁱⁱⁱ Francija je leta 2008 prepovedala edino GS rastlino, ki ima dovoljenje za gojenje v EU – Monsanto MON810, na osnovi okoljskih in zdravstvenih pomislekov, kot to omogoča zakonodaja EU. Romunija je gojila sojo, ki nima dovoljenja za gojenje v EU. Zato jo je ob pridružitvi EU prenehala gojiti.
- ^{iv} http://www.foeeurope.org/GMOs/sherpas/Sherpa_meeting_10oct_conclusions.pdf
- ^v <http://www.europabio.org/documents/2008%20Cultivation%20chart.pdf>
- ^{vi} Obdelovalna zemljišča vključujejo zemljišča za pridelavo enoletnih kultur, kot sta soja in pšenica. Trajne kulture, kot so sadovnjaki in vinogradi, niso vključene. www.nationmaster.com/graph/agr_ara_lan_hec-agriculture-arable-land-hectares – povzeto po: http://www.gmfreeze.org/uploads/GM_crops_land_area_final.pdf
- ^{vii} www.nationmaster.com/graph/agr_agr_lan_sq_km-agriculture-agricultural-land-sq-km – povzeto po: http://www.gmfreeze.org/uploads/GM_crops_land_area_final.pdf
- ^{viii} ISAAA, 2008. www.isaaa.org/resources/publications/briefs/37/pptslides/default.html
- ^{ix} <http://www.europeanvoice.com/article/2008/09/drop-in-genetically-modified-crops-grown-in-eu/62491.aspx>
- ^x Avstrija, Francija, Grčija, Madžarska in Poljska
- ^{xi} http://www.europabio.org/articles/GBE/EuropaBio%20Press%20Release%20cultivation%20figures%202008_290908.pdf
- ^{xii} <http://www.europabio.org/documents/2008%20Cultivation%20chart.pdf>
- ^{xiii} http://www.gmo-compass.org/eng/agri_biotechnology/gmo_planting/191.gm_maize_110000_hectares_under_cultivation.html
- ^{xiv} <http://www.isaaa.org/resources/publications/briefs/37/executivesummary/default.html>
- ^{xv} www.nationmaster.com/graph/agr_agr_lan_sq_km-agriculture-agricultural-land-sq-km
- ^{xvi} ISAAA, 2008. www.isaaa.org/resources/publications/briefs/37/pptslides/default.html
- ^{xvii} http://www.gmfreeze.org/uploads/GM_crops_land_area_final.pdf
- ^{xviii} www.nationmaster.com/graph/agr_ara_lan_hec-agriculture-arable-land-hectares
- ^{xix} ISAAA, 2008. www.isaaa.org/resources/publications/briefs/37/pptslides/default.html
- ^{xx} Obdelovalna zemljišča vključujejo zemljišča za pridelavo enoletnih kultur, kot sta soja in pšenica. Trajne kulture, kot so sadovnjaki in vinogradi, niso vključene.
- ^{xxi} http://www.gmfreeze.org/uploads/GM_crops_land_area_final.pdf

**Friends of
the Earth
Europe**

Friends of the earth - Evropa

Rue Blanche 15
1050 Bruselj
Belgija
Tel.: 32 2 542 0180
Faks: 32 2 537 5596
info@foeeurope.org
spletna stran: www.foeeurope.org

Več informacij: Helen Holder
Tel.: 32 2 542 0182

**Inštitut
za
trajnostni
razvoj**

Inštitut za trajnostni razvoj

Metelkova 6
Pisarna: Trubarjeva 50
1000 Ljubljana
Slovenija
Tel.: 01 439 74 60
Faks: 01 439 71 05
info@itr.si
spletna stran: www.itr.si

Več informacij: Anamarija Slabe
Tel: 01 439 74 65, 041 725 991